

POSTANOWIENIE

Dnia 15 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z odwołania J. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Ł.

o emeryturę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 15 grudnia 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 10 września 2020 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od odwołującego się na rzecz organu rentowego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 10 września 2020 r., sygn. akt III AUa (...) Sąd Apelacyjny w (...), w wyniku apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ł. zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Ś. z 27 listopada 2019 r., sygn. akt VII U (...) i oddalił odwołanie J. K. od decyzji organu rentowego z 15 stycznia 2019 r.

Wyrokiem z 27 listopada 2019 r., sygn. akt VII U (...) Sąd Okręgowy w Ś. zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ł. z 15 stycznia 2019 r. i przyznał wnioskodawcy J. K. prawo do emerytury poczynając od 1 listopada 2018 r.

Apelację od tego wyroku wniósł organ rentowy zarzucając mu naruszenie art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 53); § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r., Nr 8 poz. 43); art. 227 k.p.c. oraz art. 233 k.p.c.

Sąd Apelacyjny uznał apelację za uzasadnioną i zmienił zaskarżony wyrok.

Sąd drugiej instancji wskazał, że J. K. w spornych okresach wykonywał pracę mechanika pojazdów samochodowych, przy czym w wykazie, który stanowi załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 1983 r., w dziale XIV, pod poz. 16 mówi się o pracach przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych, ale wyłącznie tych wykonywanych w kanałach remontowych, natomiast pod poz. 14 mowa jest o pracach przy naprawie pomp wtryskowych, wtryskiwaczy i gaźników do silników spalinowych.

Wbrew temu, co uznał Sąd Okręgowy, opierając się wyłącznie na zaoferowanych przez wnioskodawcę dowodach osobowych z zeznań świadków, Sąd drugiej instancji zauważył, że z zebranego materiału dowodowego w postaci dokumentów, tj. świadectwa pracy, aneksów do umów o pracę oraz angaży wynika, że w spornym okresie ubezpieczony świadczył pracę przy naprawie pojazdów samochodowych, jednak nie tylko przy naprawie pomp wtryskowych, wtryskiwaczy i gaźników do silników spalinowych. Nie świadczył również pracy w kanałach remontowych. Co do tej ostatniej kwestii Sąd odwoławczy podkreślił, że nie można utożsamiać pracy przy użyciu podnośnika hydraulicznego z pracą w kanale remontowym, gdzie uciążliwość prac i ich znaczna szkodliwość dla zdrowia wiąże się ze szczególną specyfiką wykonywania napraw pojazdów w małym, ciasnym kanale, umieszczonym całkowicie pod powierzchnią podłoża, gdzie występuje większe, niż w przypadku naprawy pojazdu na powierzchni, oddziaływanie szkodliwych dla zdrowia substancji, np. spalin, a także zdecydowanie większe skupienie hałasu. Z tej racji ustawodawca uznał, że wyłącznie takie prace, wykonywane w pełnym wymiarze czasu są zatrudnieniem w warunkach szczególnych. Wnioskodawca nie wykazał natomiast, by jego praca była świadczona w opisanych wyżej warunkach, bo nie można wysnuć takiego

stanowczego wniosku, mając na uwadze opisane zarówno przez samego ubezpieczonego, jak i jego współpracowników - świadków warunki pracy panujące w P. w spornym okresie.

W odniesieniu do przyjęcia przez Sąd Okręgowy pracy wnioskodawcy wyłącznie przy naprawie elementów silników spalinowych, o których mowa w wykazie A, dział XIV, pkt 14, tj. gaźników, pomp wtryskowych i wtryskiwaczy, Sąd Apelacyjny uznał, że przeczy temu zarówno doświadczenie życiowe, jak i logiczne myślenie, a w szczególności zachowane dowody z dokumentów. Nie sposób bowiem uznać, że w tak dużym zakładzie naprawczym wnioskodawca jako mechanik zajmował się wyłącznie ww. naprawami. Co prawda świadkowie zgodnie twierdzili, że wnioskodawca pracował wyłącznie przy naprawie silników spalinowych, bo w zakładzie był podział na pracowników wyznaczonych do takiej pracy i innych prac, jednak zeznania te pozostają w sprzeczności z zachowanymi dokumentami osobowymi wnioskodawcy, z których jasno wynika, że ubezpieczony był wynagradzany prowizyjnie w zależności od przerobu zespołu, a wynagrodzenie to dotyczyło naprawy zespołów, układów jezdnych, przekładek, przeglądów (tak angaż z 27 sierpnia 1980 r.), napraw skrzyni biegów, przedniego zawieszenia (tak angaż z 1 października 1980 r.). Z tego wynika zatem, że wbrew temu, co twierdzili świadkowie wnioskodawca nie pracował wyłącznie przy naprawie silników spalinowych. Z tego też powodu Sąd Apelacyjny uznał, że zeznania świadków stoją w sprzeczności z dowodami z dokumentów, co oznacza, że nie są wiarygodne i zostały podporządkowane wyłącznie interesowi procesowemu strony. Już sam system wynagradzania prowizyjnego wymieniał na tyle zróżnicowane czynności mechaników od najprostszych po skomplikowane, iż w ocenie Sądu Apelacyjnego nie ma podstaw do uznania że wnioskodawca miał tylko pracować naprawie elementów silników spalinowych, o których mowa w wykazie A, dział XIV, pkt 14, tj. gaźników, pomp wtryskowych i wtryskiwaczy. Zeznania świadków i strony zostały bezkrytycznie podporządkowane tylko czynnościom warunkującym pracę w warunkach szczególnych, z pominięciem, że w zakładzie wykonywano wszelkie prace mechaniczne, oprócz kanałów były podnośniki hydrauliczne, co wyżej oceniono, a sam system wynagradzania stanowczo przeczy zeznaniom świadków i

wnioskodawcy, składanych w ocenie sądu wybitnie z uwzględnieniem interesu procesowego strony.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył skargą kasacyjną odwołujący się w całości.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na podstawie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 (oczywista zasadność skargi kasacyjnej) k.p.c.

Strona skarżąca wskazała, że Sąd drugiej instancji odmiennie ocenił materiał dowodowy uchybiając normom postępowania, w tym art. 233 § 1 k.p.c. i art. 473 § 1 k.p.c.

Zdaniem skarżącego, Sąd Apelacyjny w (...) dokonał diametralnie odmiennej oceny zebranego materiału dowodowego niż Sąd pierwszej instancji, zaś ocena dokonana przez Sąd drugiej instancji pozostaje w oczywistej sprzeczności z dotychczas prezentowaną linią orzecniczą Sądu Najwyższego odnoszącą się do możliwości dowodzenia spełnienia przesłanek ustawowych warunkujących przyznanie prawa do emerytury, przez osobę ubiegającą się o przyznanie tego prawa, nie tylko przy wykorzystaniu środków dowodowych z dokumentów, ale również innych środków dowodowych.

Organ rentowy w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o:

1) odrzucenie skargi kasacyjnej, ewentualnie odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ponieważ skarga nie jest oczywiście uzasadniona, ewentualnie:

2) oddalenie skargi kasacyjnej oraz

3) zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych tj. w kwocie 240 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującego się nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących

poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, niepubl.; z 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, niepubl.). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje przy tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawiono przekonującej argumentacji, która mogłaby przemawiać za przyjęciem, że skarga kasacyjna jest w niniejszej sprawie oczywiście uzasadniona. W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, że zgodnie z treścią art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Tymczasem strona skarżąca opiera skargę kasacyjną w zasadzie wyłącznie na kontestowaniu oceny materiału dowodowego dokonanej w niniejszej sprawie przez Sąd drugiej instancji.

Godzi się również zauważyć, że Sąd Apelacyjny w żadnym miejscu nie podważył prawa ubezpieczonych do dowodzenia istotnych dla ich uprawnień okoliczności za pomocą innych, niż dowody z dokumentów, środków dowodowych. Sąd drugiej instancji dokonał jedynie oceny wiarygodności poszczególnych dowodów zebranych w niniejszej sprawie w kontekście całego zebranego materiału dowodowego, do czego miał pełne prawo.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów oparto na § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).